

## Дэрывацыйныя асаблівасці назваў драўлянага посуду ў беларускіх гаворках

В.В. Курловіч

Разглядаюцца асаблівасці словаўтварэння найменняў драўлянага посуду ў народна-дыялектнай мове. Вызначаецца спецыфіка дыялектнага словаўтварэння пры вывучэнні народнага слова. У артыкуле характарызуюцца лексіка-семантычныя групы найменняў драўлянага посуду, якія фарміруюцца на аснове анамасіялагічнага падыходу да вывучэння дыялектнай лексікі. Аналізуюцца суфіксы, іх значэнне, прадуктыўнасць у літаратурнай і народна-дыялектнай мовах.

**Ключавыя словы:** драўляны посуд, словаўтварэнне, дыялектная лексіка, семантыка.

The features of word formation of names of house wares made of wood in the national language dialect are analyzed. Specifics of dialect word formation in the study of people's words is determined. The author characterizes lexical-semantic groups of names of house wares made of wood, which are formed on the basis of onomasiological approach in the study of dialect vocabulary. Suffixes, their meanings, productivity in the literary and folk dialect languages are analyzed.

**Keywords:** wooden utensils, word formation, dialect vocabulary, semantics.

Разнавіднасцю нацыянальнай лексікі з'яўляецца народна-дыялектная мова, таму яе вывучэнне і даследаванне – важнейшая задача лінгвістаў. А.М. Пяшкоўскі адзначаў, што «народныя дыялекты і гаворкі для лінгвіста складаюць галоўны аб'ект даследавання, які найбольш захапляе і найбольш раскрывае таямніцы моўнага жыцця» [1, с. 51–52]. Відавочна, што «лексічныя рэсурсы народнай мовы з'яўляюцца адной з пастаянных і невычэрпных крыніц узбагачэння слоўнікавага запasu сучаснай беларускай літаратурнай мовы» [2, с. 93], вынікі даследавання народнай лексікі, яе словаўтварэння будуць мець важнейшае значэнне пры складанні слоўнікаў літаратурнай мовы.

Выявіць спецыфіку дыялектнай дэрывацыі можна пры вывучэнні народнага словаўтварэння, гэта паспрыяе больш дасканалому даследаванню словаўтваральнай сістэмы беларускай мовы. Вытворнае слова з'яўляецца галоўным аб'ектам аналізу ў словаўтварэнні, «кустанаўленне характару і сутнасці матывацыйных адносін у другаснай адзінцы мовы ўяўляе сабой важную частку словаўтваральнага аналізу, бо забяспечвае пранікненне ў семантыку вытворнага слова» [3, с. 86–87].

Бандарная лексіка ўключае даволі вялікую колькасць лексічных адзінак, бо бандарнае рамяство – самае старажытнае ў Беларусі. Пра гэта сведчаць не толькі сярэдневяковыя актавыя дакументы, але і рэшткі драўлянага посуду, знойдзеныя ў розны час у старажытных сляях пры раскопках замчышчаў у Полацку, Віцебску, Бярэсці і інш.

Бандарны посуд карыстаўся шырокім попытам у насельніцтва з прычыны сваёй універсальнасці і разнастайнасці. Ён вызначаўся прыкметнай разнастайнасцю функцый, непадобных адна да адной, часам гэта адлюстроўвалася ў назве адным і тым жа словам посуду рознага па функцыянальным прызначэнні.

Значную колькасць словаўтваральных адзінак, што адносяцца да бандарнай лексікі, у нашых матэрыялах змяшчае субстантыўная падсістэма, бо назоўнікі складаюць палову слоўнікавага складу беларускай мовы. Сярод афіксальных марфем пры ўтварэнні новых мадэлей слоў-назваў найбольш прадуктыўнымі і рэгулярнымі з'яўляюцца суфіксы, якія не толькі канкрэтызуюць і дыферэнцыруюць сэнс караня, але і «надаюць слову дадатковае дэрывацыйнае значэнне» [4, с. 311]. З пункту гледжання сучаснай лексікалагічнай тэорыі можна вызначыць лексіка-семантычныя групы слоў-назваў драўлянага посуду, якія «фарміруюцца на падставе анамасіялагічнага падыходу да вывучэння лексікі» [5, с. 299].

Сярод назваў драўлянага посуду значнае месца належыць назоўнікам са значэннем **'носьбіт прадметнай адзінкі'**. Тут выдзяляюць наступныя групы субстантываў:

*Назвы прадметаў, падобных знешнім выглядом ці па функцыях да тых, што названы ўтваральным словам.* Дэрывацыя адбываецца з дапамогай наступных суфіксаў:

**1. -к-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на аснове: **баклашка**, **бокляжка** ‘драўляная пасудзіна, бачурка’: Баклашку з дзерава рабілі, літраў шэсць-дзесяць, на сенакос ідуць з баклашкай (СПЗБ, 1, 165); Бокляжка – то бочалочка на ободва дна, колісь горэлку бралі (ТС, 1, 68); **біклашка** ‘драўляная пасудзіна, бачурка’: Біклашка, у ёй два дзянцы [дны], ваду бралі на поля (СПЗБ, 1, 186); **барылка**, **барэлка** ‘драўляная пасудзіна (для вадкасці)’: Ваду бралі ў барылкі, як ішлі ў поля жаць, касіць (СПЗБ, 1, 172); Барэлка – пасуда з дзерава, здзелана с клёпачак, як бочачка ляжачая, зверху дзірачка, воду льюць, вотку (СПЗБ, 1, 173); **дзежка** ‘пасудзіна, у якой месяц хлеб; бочка’: Муку трымалі ў дзежках такіх круглых, драўляных (БМ-3, 247); Дзежку новаю купіла бліны печ (КСУМ, 150); **кадка** ‘вялікая бочка’: Выробляе шкуру ў кадцы (ТС, 2, 176); **мазырка** ‘вялікая бочка’: Раней у мазыркі дабро хавалі, зерне, жыта (БМ-5, 125); **ражка** ‘цэбар; драўляная нізкая пасудзіна, у якой замешваюць есці свінням’: Свынём наклалы повну ражку кукурузы (ДСБ, 193); **рашка** ‘цэбар; драўляная нізкая пасудзіна, у якой замешваюць есці свінням’: У рашку сабіралі малако (СПЗБ, 4, 244); **ступка** ‘невялікая драўляная пасудзіна, дзе таўкуць якую-небудзь прыправу’ (СПЗБ); **цыбарка** ‘драўляная ёмістасць, што змяшчае адно ядро вадкасці’; **цэбарка** ‘драўлянае ядро цыліндрычнай формы’: О это цэбарка колішня, а это барыло (ТС, 5, 281). Такі тып утварэння з’яўляецца прадуктыўным у літаратурнай мове, што пацвярджаецца наяўнасцю даволі вялікай колькасці назоўнікаў з мадыфікацыйным значэннем падабенства, калі значэнне мае адценне адзінакавасці, то тып набывае прадуктыўнасць у гутарковай мове.

**2. -ок,** (не пад націскам **-ак**). Утвараюцца назоўнікі мужчынскага роду з націскам на суфіксе: **кадлубок** ‘бочачка для захоўвання сала; выдаўбаная бочка’: Еслі выпалена і выдаўбана з круглае калоды, то – кадлубок (СПЗБ, 2, 357); **кубялок** ‘бочка; вялікая пасудзіна з клёпак для захоўвання палатна і адзення; пасудзіна для захоўвання сала; вялікая дзежка для захоўвання збожжа’: У кладовацца ў кубялку сала ляжыць (СПЗБ, 2, 553); **кубёлак** ‘вялікая пасудзіна з клёпак для захоўвання сала; вялікая дзежка для захоўвання збожжа’: Наклаў поўны кубёлак сала (СПЗБ, 2, 553). Тып непрадуктыўны ў гаворках і ў літаратурнай мове.

**3. -ушк-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на суфіксе: **кадушка** ‘пасудзіна з драўляных клёпак, звязаных абручамі’: Кадушка на гурке і на капусту (СПЗБ, 2, 357); Кадушка наліта вадою (КСУМ, 217). Тып малапрадуктыўны ў літаратурнай мове, калі ў якасці ўтваральнага слова выступае прыметнік ці назоўнік, то гэты тып набывае прадуктыўнасць у гутарковай мове.

**4. -ачк-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на перадсуфіксальным складзе: **дзежачка** ‘невялікая дзяжка’: Дзежачкі шчытныя, дубовыя на мёд бралі (СПЗБ, 2, 41); ; **калдубяначка** ‘невялікая дзежачка’: Была калдубяначка, днішком накрывалі (СПЗБ, 2, 371); **квасачка** ‘невялікая кадушка’: Квасачкі дзеравяныя былі, затаўку складалі ў квасачкі (СПЗБ, 2, 451); **ражачка** ‘невялікая дзежачка’: Ражачка была з ручкай (СПЗБ, 4, 243); **селядовачка** ‘бочка, у якой засольваюць агуркі’: Трэба паехаць на базар, купіць селядовачку для засолкі агуркоў (СРГЛ, 104). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове, але набывае прадуктыўнасць у гутарковай мове пры ўтварэнні адсубстантыўных назоўнікаў з мадыфікацыйным значэннем.

**5. -ік, -ык.** Утвараюцца назоўнікі мужчынскага роду з націскам на аснове або суфіксе: **ведравік** ‘драўляная ёмістасць, якая змяшчае адно ядро вадкасці’: Ведравік – само меншэ барылка (СПЗБ, 1, 293); **кублік** ‘бочка; памянш. да кубел’: Налі ў кублік вады, бо рассохся (ДСБ, 114); Мамачка мья кублік адзежы ныклала длі мяне, а другой – пылытна (КСУМ, 236); **цэбрык** ‘драўляная бочачка, якая змяшчае адно ядро вадкасці’: Буў цэбрык на трох ножках (ТС, 5, 281). Тып прадуктыўны ў гаворках, у літаратурнай мове непрадуктыўны.

**6. -ец, -іц.** Утвараюцца назоўнікі мужчынскага і жаночага роду з націскам на аснове або суфіксе: **кадабец** ‘дзежка; бочка без дна, якая ставіцца ў крыніцах’: Кадабец быў поўны цеста (ДСБ, 84); **кадоўбец** ‘дзежка; бочка без дна, якая ставіцца ў крыніцах’: Трэба вставыты

в крыніцу кадоўбца (ДСБ, 84); **кубелец** ‘памянш. да кубел; кадушка’: У кубелец складалі сало (СПЗБ, 2, 552); **кубэлец** ‘памянш. да кубел; кадушка’; **кубліца** ‘памянш. да кубел; кадушка’: Пыд полым стаіць кубліца сала (КСУМ, 236). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове, прадуктыўны ў гаворках.

Відавочна, што пры ўтварэнні новых мадэлей слоў гэтыя суфіксы надаюць значэнне памяншальнасці.

**7. -ня-.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на канчатку: **шафарня** ‘вялікая скрыня для зерня’: У каго не было шафарні, ссыпалі ў каць (СПЗБ, 5, 470). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове і ў гаворках.

**Назвы прадметаў наводле іх прызначэння.** Утварэнне адбываецца з дапамогай суфіксаў:

**-оўк-а, -ёўк-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на суфіксе: **блінцоўка** ‘дзежка для бліноў’: Дай мне сваю блінцоўку, хачу ўчыніць блінца (БМ-3, 193); Блінцоўка – дежка, де блінцы рашчыняюць (ДСЛ, 53); **селядзёўка** ‘бочка з-пад селядцоў для салення’; **сілядоўка, сілядцоўка** ‘бочка з-пад селядцоў для салення’: Сілядоўка – на агуркі, капусту, кваска — на сала (СПЗБ, 4, 410). Часткова з іншым гукавым афармленнем **селядзёўка** ‘бочка для селядцоў’ сустракаем гэта найменне ў нарматыўных лексікаграфічных выданнях (ТСБМ, 5, 112). Тып малапрадуктыўны ў літаратурнай мове, прадуктыўны ў гаворках.

**Адзін з падкласаў назоўнікаў – адзінкі, утвораныя ад дзеяслоўных асноў.** Словаўтваральны фармант звычайна далучаецца да асновы інфінітыва. Сярод разрадаў аддзеяслоўных назоўнікаў самы разнастайны – утварэнні з агульным значэннем ‘**носьбіт працэсуальнай адзнакі**’. Можна вылучыць наступныя групы назоўнікаў:

**Словы са значэннем ‘прадмет – аб’ект ці вынік дзеяння’.** Дэрывацыя адбываецца з дапамогай суфіксаў:

**1. -ніц-а (-ныц-а).** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на суфіксе ці аснове: **мазныца** ‘драўляны посуд для мазуту’: Дядько в далёку дарогу брав с собою усігда мазныцу (ДСБ, 129); **пекальніца** ‘дзежка для цеста’: Замесі ў пекальніцы цеста (БМ-4, 177); **півніца** ‘драўляная бочачка з двума донцамі на квас’: Прынесі півніцу, то прыставлю квас (ДСБ, 166); **сальніца** ‘драўляная кадушка для сала’(СРЛГ). Нарматыўнымі лексікаграфічнымі выданнямі зафіксавана назва **сальніца** ‘невялікая пасудзіна для трымання солі’ (ТСБЛМ, 5, 30); **стаўніца** ‘вялікая бочка для захавання збожжа’: У стаўніцу сыпалі жыто, ячмень, авёс – усё зярно (СПЗБ, 4, 581). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове і малапрадуктыўны ў гаворках.

**2. -ец-.** Утвараюцца назоўнікі мужчынскага роду з націскам на суфіксе: **паставец** ‘драўляны посуд для алею’: У пост налівалі алею поўны паставец (ДСЛ, 254). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове і ў гаворках.

**3. -эньк-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на аснове: **ставэнька** ‘бочачка для мёду’: Ставэнька была на мьёд (СПЗБ, 4, 560, 561). Тып малапрадуктыўны ў літаратурнай мове і ў гаворках.

**4. -ёнк-а (-янк-а).** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на суфіксе: **даўбёнка** ‘посуд, выдзёўбаны з суцэльнага кавалка дрэва’: Даўбёнка – выдаўбаная з дрэва (СПЗБ, 2, 27); **даўбянка** ‘посуд, выдзёўбаны з суцэльнага кавалка дрэва’: Даўбянка ёсць у мяне, з дрэва выдаўбляна (СПЗБ, 2, 27). Тып уласцівы гутарковай мове, малапрадуктыўны ў літаратурнай мове.

**5. -ак-, -ок-.** Утвараюцца назоўнікі мужчынскага роду з націскам на аснове: **урэзак** ‘невялікая пасудзіна з клёпак’: Урэзак – бочка невысокая, у ёй сякуць траву (СПЗБ, 5, 226); **урэзок** ‘невялікая бочка’: Трэбо насеці капусты во ўрэзок (ТС, 210). Тып малапрадуктыўны ў літаратурнай мове і ў гаворках.

**Словы – назвы прадметаў наводле іх прызначэння.** Выкарыстоўваецца суфікс:

**-ня.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на аснове: **варыўня** ‘бочка для засолу’: Варыўня стаіць у каморы (БМ-3, 120). Тып прадуктыўны ў размоўным стылі і непрадуктыўны ў літаратурнай мове.

**Адпрыметнікавыя назоўнікі – адзін з падкласаў суфіксальных назоўнікаў дыялектнай мовы.** Асобае месца займаюць словы з агульным значэннем ‘**прадмет – носьбіт прыметы**’.

Утварэнні складаюць наступныя групы:

**Назвы прадметаў, для якіх характэрна прымета, названая ўтваральным словам.**

Пры словаўтварэнні выкарыстоўваюцца суфіксы:

**1. -к-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на аснове. Націск дэрывата супадае з націскам прыметніка: **асінаўка** ‘вялікая бочка з асінавай клёпкі’: Намалацілі цэлую асінаўку жыта (ДСЛ, 37); **вадзянка** ‘дзежка для вады’: Лі ваду ў выдзянку (КСУМ, 117); **вушатка** ‘бочка драўляная (з ручкамі)’: У вушатцы ў нас заўсёды ёсць квас (БМ-3, 220); **дашчанка** ‘бочка драўляная’ (БМ-3, 280); **кваска** ‘драўляная бочка’: Даўней была кваска на жыто. Кваска драўляная з клёпак з двума вушкамі, знізу вужайша, зверху шырайша, троха меньшая цэбра (СПЗБ, 2, 451); **ліпаўка (ліпоўка)** ‘бочка, выдзеўбаная з ліпы’: Ліпаўка звалі, дабро ссыпалі. У ліпаўцы мука стаіць, з ліпы выдоўблівалі (СПЗБ, 2, 658); **лубянка** ‘вялікая бочка, у якую ссыпалі зерне’: Зразу прывязлі зерно і высыпалі ў чатыры лубянкi (ДСЛ, 181); **насатка** ‘драўляная пасудзіна, бочачка з носікам для напіткаў, алею’: Яшчэ багата ёсць алею ў насатцы (БМ-5, 163); **шчанка** ‘бочка’: Я на базары шчанку купіў (БМ-10, 149). Утворана ад шчань. Тып прадуктыўны ў дыялектнай і літаратурнай мове, прычым пэўная частка назоўнікаў утварылася ад азначальнага кампанента словазлучэння прыметніка і назоўніка.

**2. -ік-.** Утвараюцца назоўнікі мужчынскага роду з націскам на аснове: **дашчанік** ‘драўляная бочка для салення’: Дашчанікі скрозь былі вялікія (БМ-3, 275); **дошнік** ‘вялікая бочка для салення’: Дошнік круглы, як дзешка бальшая (СПЗБ, 2, 83); **шчанік** ‘бочка’: Наложым на зіму адзін шчанік капусты (БМ-10, 149). Гэта лексема ўтварылася ў выніку выпадзення рэдукаванага і далейшай асіміляцыі ст.-рус. дьсчань ‘дашчаны’. Тып прадуктыўны ў літаратурнай мове.

**3. -ніц-а.** Утвараюцца назоўнікі жаночага роду з націскам на аснове: **мядоўніца** ‘посуд для мёду’: Старыя казалі калісь мядоўніца для мёду спецыяльна была (БМ-5, 77). Тып непрадуктыўны ў літаратурнай мове і малапрадуктыўны ў гаворках.

Параўнальна рэдка ў дыялектнай мове для ўтварэння назоўнікаў выкарыстоўваюцца лічэбнікавыя асновы. Часцей за ўсё ўтваральнымі з’яўляюцца парадкавыя, зборныя і колькасныя лічэбнікі ў межах першага дзесятка.

**Сярод назваў вядомы ўтварэнні са значэннем колькаснай прыметы.**

Словаўтварэнне адбываецца пры дапамозе суфіксаў:

**-к-а, -ык-.** **Шаснастка** ‘пасудзіна, зробленая з драўляных клёпак з адной ручкай для вымярэння збожжа, бульбы і г. д. (змяшчала або тры, або паўтара пуда)’: Была шаснастка драўляная з адной ручкаю – тры пуды важыла (СПЗБ, 5, 468); **чацвярык** ‘бочка (ёмістасцю 16 кг)’: Намалаціў сёгоння дзевяць чацвярыкоў, дубовых такіх, з ручкамі, што б за што брацца ямчэй (БМ-10, 124). Тып малапрадуктыўны.

Усе разгледжаныя найменні ўтвораны шляхам суфіксацыі. Тут можна сустрэць наступныя мадэлі: **S + -к-**: баклашка, біклашка, боклажка, барылка, барэлка, дзежка, кадка, мазырка, ражка, рашка, ступка, цыбарка, цэбарка; **S + -ак-, -ок-**: кадлубок, кубялок, кубёлак; **S + -ачк-**: дзежачка, калдубяначка, квасачка, ражачка, селядовачка; **S + -ушк-**: кадушка; **S + -ік-, -ык-**: ведравік, кублік, цэбрык; **S + -ец-, -іц-**: кадабец, кадоўбец, кубелец, кубэлец, кубліца; **S + -ня-**: шафарня; **S + -оўк-, -ёўк-**: блінцоўка, селядзёўка, сіядоўка, сіялцоўка; **V + -ніц-, -ныц-**: мазныца, пекальніца, півніца, сальніца, стаўніца; **V + -ёнк-, -янк-**: даўбёнка, даўбянка; **V + -ец-**: паставец; **V + -эньк-**: ставэнька; **V + -ачк-**: ставеначка, **V + -ак-, -ок-**: урэзак, урэзок; **V + -ня-**: варыўня; **A + -к-**: асінаўка, вадзянка, вушатка, дашчанка, кваска, ліпаўка (ліпоўка), лубянка, насатка, шчанка; **A + -ік-**: дашчанік, дошнік, шчанік; **A + -ніц-**: мядоўніца; **A + -іц-**: сырніца; **N + -ык-, -к-**: чацвярык, шаснастка.

Адваротнае словаўтварэнне таксама знайшло месца ў дэрывацыйнай сістэме аналізуемых лексем. У асноўным гэта назоўнікі мужчынскага роду, утвораныя ад прыставачных дзеясловаў, прычым націск знаходзіцца на першым складзе асновы: **засек** ‘бочка для збожжа’: У нас рабілі раней такія посуд, мяшкоў сем лезла туды, ну і сыпалі збожжа – ета засек (БМ – 4, 169).

Прааналізаваны матэрыял указвае на тое, што найбольш прадуктыўным з'яўляецца суфікс **-к-** з дапамогай якога ўтвараюцца назоўнікі ж. р. з націскам на аснове (38%). Наступнымі па прадуктыўнасці з'яўляюцца суфіксы **-ік-**, **-ык-** утвараюцца назоўнікі м. р. з націскам на аснове або суфіксе (11 %); суфікс **-ачк-** утвараюцца назоўнікі ж. р. з націскам на перадсуфіксальным складзе (9 %); суфіксы **-ец-**, **-іц-** утвараюцца назоўнікі м. р. і ж. р. з націскам на аснове або суфіксе (9 %); суфіксы **-ніц-**, **-ныц-** утвараюцца назоўнікі ж. р. з націскам на аснове (9 %); суфіксы **-ак-**, **-ок-** утвараюцца назоўнікі м. р. з націскам на аснове або суфіксе (8 %); суфіксы **-оўк-**, **-ёўк-** утвараюцца назоўнікі ж. р. з націскам на суфіксе (6 %). Невялікая колькасць дэрыватаў (10%) утварылася з дапамогай суфіксаў **-ушк-**; **-н-**; **эньк-**; **-ёнк-**, **-янк-**.

Назіранні над дэрывацыйнымі асаблівасцямі назваў драўлянага посуду дазваляць зрабіць вывад, што суфіксальны спосаб утварэння даволі прадуктыўны не толькі ў літаратурнай мове, але і ў дыялектнай, што гаворыць аб непарыўнай сувязі і ўзаемаўплыве адной мовы на другую.

### Крыніцы даследаванняў і іх скарачэнні

- БМ – Матэрыялы для дыялектнага слоўніка Гомельшчыны / Беларуская мова. – Мн., 1975–1982.  
 ГСБМ – Гістарычны слоўнік беларускай мовы. – Мн.: Навука і тэхніка, 1983. – Т.1–18. – 1999.  
 ДСБ – Дыялектны слоўнік Брэстчыны – Мн., 1989.  
 ДСЛ – Дыялектны слоўнік Лоеўшчыны. Т. Янкова. – Мн., 1982.  
 КСУМ – Бялькевіч, І. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны / І. Бялькевіч. – Мн., 1970.  
 СПЗБ – Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча: у 5 т. – Мн., 1979–1986.  
 СРЛГ – Слоўнік рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны. – Гродна, 1999.  
 ТС – Тураўскі слоўнік: у 5 т. – Мн., 1982–1987.  
 ТСБМ – Тлумачальны слоўнік беларускай мовы: у 5 т. – Мн., 1977–1984.  
 ТСБЛМ – Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы / Пад рэд. М.Р. Судніка, М.Н. Крыўко. – Мн., 1996.  
 Фасмер, М. Этимологический словарь русского языка: в 4 т. / М. Фасмер. – М., 1986–1987.  
 ЭСБМ – Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. – Мн., 1978–1993. – Т. 1–8.

### Літаратура

1. Пешковский, М. Объективная и нормативная точка зрения на язык. Избранные труды / М. Пешковский. – М., 1959. – С. 51–52.
2. Анічэнка, У.В. Узбагачэнне беларускай літаратурнай мовы народнай лексікай / У.В. Анічэнка // Вопросы общественных и гуманитарных наук. – Гомель, 1973. – С. 93.
3. Медведева, Л.М. Типы словообразовательной мотивации и семантика производного слова / Л.М. Медведева // Вопросы языкознания. – 1989. – № 1. – С. 86–87.
4. Плотнікаў, Б.А. Беларуская мова. Лінгвістычны кампендыум / Б.А. Плотнікаў, Л.А. Антанюк. – Мн., 2003. – С. 311.
5. Лексікалогія сучаснай беларускай літаратурнай мовы / Пад рэд. А.Я. Баханькова. – Мн. : Навука і тэхніка, 1994. – С. 299.